

Яланська С. П. Біоетичне виховання учнівської та студентської молоді / С. П. Яланська, Н. М. Атаманчук // Актуальні проблеми особистості та міжособистісних взаємин, 23 квітня 2016 р.: Матеріали VIII Міжнародної науково-практичної конференції / За ред. С. Д. Максименка, Л. А. Онуфрієвої. – Камянець-Подільський: Медобори-2006, 2016. – С. 160-163.

БІОЕТИЧНЕ ВИХОВАННЯ УЧНІВСЬКОЇ ТА СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ

Біоетичне виховання є одним із важливих напрямків виховання молоді у сучасній загальноосвітній та вищій школі. Термін “біоетика”, запропонував американський учений В. Р. Поттер. Біоетика, на його думку, повинна стати наукою про виживання людства. Ми погоджуємося з думкою науковців, що біоетику варто розглядати як особливий світогляд, визначений історичним етапом розвитку європейської культури, коли розуміння феномена життя одержує нову просторово-часову розмірність і внутрішні перспективи для свого розвитку. Таке розуміння дає змогу включити в сферу морального не тільки відношення між людьми, а й відношення людини до рослин і тварин, навколишнього середовища, до себе самої, до своєї чуттєвості, тілесності, духовності [4].

Слід зазначити, що як дослідницька галузь біоетика є предметом уваги досить широкого кола дослідників, зокрема: В. Андрушко, П. Бачинського, Б. Білінського, О. І. Бойко, В. Борейко, В. Вікторенко, І. Вітенко, П. Вігте, О. Волосовець, Л. Волошина, Ю. Вороненко, О. Воротняк, Я. Ганіткевич, І. Герич, М. Германюк, О. Гнатів, Г. Гринаша, П. Гусака, Р. Дармограя, В. Запорожан, Т. Калинюк, О. Коваленко, О. Коваль, В. Кулініченко, В. Москаленко, В. Пазеняк, Ю. Панишко, М. Поліщука, Л. Сидоренко, О. Стрижика, І. Танчий, Й. Турака, В. Чернюка, В. Чешко, П. Шевчука, О. Шевчука, Г. Юшкевича та інших.

Завданнями біоетичного виховання молодих людей є постійне інформування учнів, студентів про проблеми природного походження та їх

вплив на рівень здоров'я населення країни і світу; інструктування їх з приводу поведінки у разі різних природних катастроф; залучення до поширення знань серед населення про бережливе ставлення до навколишнього світу; спонукання до примноження природних багатств; поповнення знань з біоекології шляхом ознайомлення з науковими та науково-популярними джерелами відомих вітчизняних та зарубіжних учених тощо.

До головних напрямів біоетичного виховання молоді варто віднести:

- 1) створення навчальних програм спрямованих на біоетичне виховання особистості;
- 2) розробка курсу лекцій з питань біоетичної освіти, а саме: висвітлення особливостей біоетики як науки, її історичних коренів та зв'язків з іншими галузями знання, розкриття її філософських, психологічних основ, теоретико-методологічних засад;
- 3) розробка комплексу занять спрямованих на біоетичне виховання, учнівської, студентської молоді;
- 4) підготовка навчально-ігрових занять, під час яких за допомогою постановок п'єс, сцен з життя ненав'язливо і повчально подавати матеріал, що сприятиме біоетичному вихованню;
- 5) залучення учнів, студентів до написання оповідань, казок з проблем біоетичного виховання;
- 6) розробка опитувальників;
- 7) виготовлення навчально-методичних стендів, створення картотеки навчальних фільмів з проблем біоетичного виховання;
- 8) організація науково-теоретичних і науково-практичних конференцій, семінарів, диспутів, дискусій, діалогів та наукових форумів із питань психобіологічної освіти та виховання біоетичного мислення учнівської, студентської молоді.

Для ефективності біоетичного виховання школярів та студентів, розвитку їх природничо-наукового мислення, пропонуємо систему «Психолого-дидактосервіс» – комплекс психолого-педагогічних засобів. Система психолого-дидактосервіс розрахована для учнів 7–12 класів загальноосвітньої школи і є основою біоетичного виховання студентської

молоді. Передбачає системне та послідовне застосування дидактичних пакетів при вивченні природничих дисциплін.

Дидактичний пакет – це комплекс варіативних завдань з природничої дисципліни, який дає можливість формувати в учнів природничо-наукову картину світу, що забезпечує високий рівень творчого осмислення та усвідомлення сутності природи. Зміст дидактичного пакету представлений складовими – дидактичними одиницями. Дидактична одиниця – це завдання, що спрямоване на активізацію пізнавальної діяльності школярів й може бути різних рівнів складності. Дидактичні пакети представлені завданнями репродуктивного та творчого характеру: фронтальні опитування, опитування біля дошки, термінологічні диктанти, тексти для аналізу, різнорівневі тести, шаради, вікторини, кросворди, схеми, таблиці для заповнення, загадки, вправи «Творчі припущення» тощо.

Систему «Психолого-дидактосервіс» представлено у чотирьох навчально-методичних посібниках, що розраховані на викладачів вищих навчальних закладів, методистів, вчителів шкіл, магістрантів, студентів (три з яких рекомендовано Міністерством освіти і науки України (лист № 1/ 11-1700 від 29.05.2002, лист № 14/18.2 – 484 від 02.03.2005, лист №1 / 11 – 4919 від 04.04.2014) [1, 2, 3].

Важливою складовою авторської системи є комплекс тренінгових вправ, який передбачає забезпечення психологічних умов для біоетичного виховання, активізації творчої і пізнавальної діяльності учнів, студентів. Результатом біоетичного виховання молодшої людини, є різнобічні глибокі знаннями про природне та соціальне середовище, наявні світоглядні ціннісні орієнтації щодо взаємодії людини-природи, набуття умінь і досвіду вирішення психоекологічних проблем.

Таким чином, потребою сьогодення є вивчення проблем біоетики у загальноосвітніх, вищих навчальних закладах, що забезпечить формування різнобічно розвиненої особистості з психоекологічним мисленням, розумінням єдиної природничо-наукової картини світу.

Список використаних джерел

1. Гриньова М. В. Формування мислення школярів у процесі вивчення зоології : навч.-метод. посіб / М. В. Гриньова, С. В. Страшко, Л. М. Животовська, С. П. Пескун. – Полтава: АСМІ, 2002. – 332 с.
2. Гриньова М. В. Розвиток творчості школярів у процесі вивчення шкільного курсу біології. Система «Дидактосервіс» : навч. посіб / М. В. Гриньова, С. П. Яланська. – Полтава : АСМІ, 2014. – 660 с.
3. Пескун С. П. Формування творчості старшокласників у процесі вивчення курсу "Біологія 10-12". Система "Дидактосервіс" : навч.-метод. посіб. / С. П. Пескун. – Полтава : АСМІ, 2005. – 170 с.
4. Терешкевич Г. Т. Біоетика в системі охорони здоров'я і медичної освіти / Г. Т. Терешкевич. – Львів: Світ, 2008.–344 с.